

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ"

Компонента освітньої програми – обов'язкова (5 кредитів)

Освітньо-професійна програма	"Менеджмент туристичної індустрії"
Спеціальність	D3 "Менеджмент"
Галузь знань	D "Бізнес, адміністрування та право"
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Цепенда Микола Михайлович, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат географічних наук, доцент https://ecogeo.chnu.edu.ua/spivrobitnyky/profesorsko-vykladatskyi-sklad/tsependa-mykola-mykhailovych/
Контактний тел.	+380505613761
E-mail:	m.tsependa@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	вівторок 12:00-13:00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна "Екологічний менеджмент" спрямована на формування у студентів системи знань, умінь та навичок щодо управління впливом господарської діяльності на довкілля, впровадження принципів сталого розвитку та екологічно відповідального менеджменту у сфері туризму. Вона охоплює вивчення сучасних концепцій екологічної політики, міжнародних стандартів ISO 14000 та ESG-підходів, методів екологічного аудиту, моніторингу й оцінки екологічних ризиків. Особлива увага приділяється застосуванню інноваційних та цифрових технологій, зокрема геоінформаційних систем (ГІС), для аналізу екологічного стану територій і прийняття управлінських рішень у туристичній індустрії.

Метою дисципліни є підготовка фахівців, здатних розробляти та впроваджувати ефективні системи екологічного менеджменту на підприємствах туристичної сфери, забезпечувати екологічну безпеку, раціональне використання природних ресурсів і підвищення конкурентоспроможності організацій відповідно до принципів сталого розвитку.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА НОРМАТИВНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	
Тема 1	Екологічний менеджмент як складова системи менеджменту підприємства
Тема 2	Концепція сталого розвитку і глобальні ініціативи в екологічному управлінні.
Тема 3	Нормативно-правове забезпечення екологічного менеджменту
Тема 4	Організаційні системи управління довкіллям на підприємствах
Тема 5	Економічні інструменти екологічного менеджменту
Тема 6	Екологічний аудит і моніторинг діяльності підприємств

МОДУЛЬ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ	
Тема 7	Екологічний менеджмент у готельно-ресторанному бізнесі
Тема 8	Екотуризм і сталий розвиток туристичних дестинацій
Тема 9	ГІС-технології та цифрові інструменти в екологічному менеджменті.
Тема 10	ESG-менеджмент та корпоративна екологічна відповідальність
Тема 11	Інновації в системі екологічного управління.
Тема 12	Управління екологічними ризиками в туризмі.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Форми навчання. У процесі вивчення дисципліни "Екологічний менеджмент" застосовуються лекційні заняття (висвітлення теоретичних засад екологічного менеджменту, принципів сталого розвитку, екологічного аудиту, сертифікації та ESG-підходів) і практичні заняття (аналіз екологічних ситуацій, оцінювання ризиків, розроблення екополітики туристичних підприємств). Передбачено виконання індивідуальних і групових міні-проектів, зокрема з оцінки екологічного стану територій або підприємств туристичної сфери. Важливе місце посідає самостійна робота студентів, що охоплює опрацювання наукових джерел, підготовку аналітичних звітів, есе та презентацій, виконання кейсів на основі реальних прикладів з практики туризму.

Методи навчання. Використовуються пояснювально-ілюстративний метод, проблемно-пошуковий та аналітичний підхід, метод кейсів, метод проектів (розроблення моделей екологічного менеджменту для підприємств туристичної індустрії), а також дискусійний метод (обговорення сучасних екологічних ініціатив і стандартів). Під час практичних занять застосовуються методи аналізу реальних управлінських ситуацій, екологічного аудиту та моделювання рішень щодо зменшення впливу на довкілля.

Освітні технології. У навчальному процесі використовуються мультимедійні презентації, електронні навчальні ресурси, онлайн-калькулятори вуглецевого сліду, інтерактивні карти для моніторингу довкілля (Google Earth, QGIS). Застосовуються цифрові платформи для створення екологічних звітів і візуалізації даних (Canva, Datawrapper, Tableau Public). Для організації освітнього процесу передбачено систему дистанційної підтримки Moodle, онлайн-тестування та інтерактивні опитування. Особлива увага приділяється розвитку екологічної та цифрової компетентності студентів, здатності інтегрувати інноваційні технології в систему сталого управління туристичними підприємствами.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, реферат, практична робота, тестування, тематична та модульна контрольна робота.

Підсумковий контроль – екзамен.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- "Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича" <https://www.chnu.edu.ua/media/bkyl5klw/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

● "Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича" <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyjavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. European Commission. EU Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) : офіційний ресурс. URL: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/emas_en
2. Global Sustainable Tourism Council (GSTC). Офіційний сайт. URL: <https://www.gstcouncil.org>
3. Google. Google Earth : геоінформаційна платформа візуалізації просторових даних. URL: <https://earth.google.com>
4. QGIS Development Team. QGIS : відкрита геоінформаційна система. URL: <https://qgis.org>
5. United Nations Environment Programme (UNEP). Офіційний сайт. URL: <https://www.unep.org>
6. United Nations Environment Programme, World Tourism Organization. Tourism in the Green Economy – Background Report. Madrid : UNWTO, 2012. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284414529>
7. World Tourism Organization. Sustainable Tourism for Development Guidebook – Enhancing Capacities for Sustainable Tourism for Development in Developing Countries. Madrid : UNWTO, 2013. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284415496>
8. WWF. Footprint Calculator : онлайн-інструмент оцінювання екологічного сліду. URL: <https://footprint.wwf.org.uk>
9. ДСТУ ISO 14001:2015. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування. URL: https://ecolog-ua.com/system/files/dstu_iso_14001-2015.pdf
10. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : офіційний вебсайт. URL: <https://mepr.gov.ua>
11. Наконечний, К. П., Цепенда, М. М., Бурка, В. Й. Перспективи впровадження системи екологічного менеджменту (EMS) в БК «Водограй». Актуальні проблеми сталого розвитку. 2025. Т. 2, № 9. С. 156–162. URL: <https://journals.csr.com.ua/index.php/sustainability/article/view/313/353>
12. Підгірна, В. Н., Цепенда, М. М., Ячнюк, М. О. Інноваційні підходи до менеджменту змін у системі забезпечення сталого розвитку підприємств. Бізнес-навігатор. 2025. Вип. 6 (83). С. 651–657. URL: https://www.business-navigator.ks.ua/journals/2025/83_2025/107.pdf
13. Підгірна, В., Цепенда, М., Харовська, А. Роль управління змінами у формуванні моделей сталого розвитку підприємств. Сталий розвиток економіки. 2025. № 6 (57). С. 722–729. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-100>
14. Цепенда, М. М., Наконечний, К. П. Аналіз сучасних стратегій менеджменту овертуризму. Географія та туризм: науковий журнал. 2024. Вип. 74. С. 13–18. DOI: <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2024.74.13-18>
15. Цепенда, М. М., Підгірна, В. Н., Наконечний, К. П. Роль ГІС-технологій у формуванні системи екологічного менеджменту туристичних підприємств. Інфраструктура ринку. 2025. № 87. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure87-20>